บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวินัยและนิติการ กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล
ที่ **วันที่** 5 มกราคม 2564
เรื่อง การประกาศมาตรการจัดการข้อร้องเรียนการทุจริต ประจำปี 2564

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดสตูล

เรื่องเดิม

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เกิดผฃสัมฤทธิ์ต่องานบริการที่มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในการให้บริการ ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการให้บริการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การบริหารระบบราชการเป็นไปด้วยความถูกต้อง บริสุทธิ์ ยุติธรรม ควบคู่กับการพัฒนา บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ตลอดจนดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความรวดเร็วประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเท็จจริง

ในการนี้ งานวินัยและนิติการ กลุ่มบริหารงานบุคคล จึงได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์รับข้อร้องเรียน/การแจ้งเบาะแสการทุจริต หรือการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล อีกทั้งได้จัดทำคู่มือการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยและนิติการสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานและให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจะทำให้การปฏิบัติงานไม่เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และคดีปกครอง และทั้งนี้การจัดตั้งศูนย์รับข้อร้องเรียนเพื่อให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีการร้องเรียนหลากหลายช่องทางหากพบการทุจริตของข้าราชการในสังกัด โดยได้ประกาศทางเว็บไซต์ของสำนักงานอย่างเปิดเผยแล้ว เพื่อเป็นการกำหนดแผนภูมิกระบวนการในการดำเนินการตามมาตรการการจัดการข้อร้องเรียน ในการแสดงเจตจำนงให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ข้อกฎหมาย

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อพิจารณาและข้อเสนอแนะ

เห็นควรพิจารณาดังนี้

1. ลงนามประกาศมาตรการจัดการข้อร้องเรียนการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2564
2. ลงนามคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ตามประกาศมาตรการการจัดการข้อร้องเรียนการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2564
3. ประกาศเว็บไซต์ของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

(นางพิชญ์มาศ ปะจู)

นิติกร ชำนาญการ

ตามเสนอ

5 มค 64

ชอบ/ลงนาม

(นายอาคม สุชาติพงษ์)

ศึกษาธิการจังหวัดสตูล

ประกาศสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล
เรื่อง มาตรการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สังคมมีพฤติกรรมร่วมต้านการทุจริตในวงกว้าง โดยประชาชนไทยต้องก้าวข้าม ค่านิยมอุปถัมภ์และความเพิกเฉยต่อการทุจริตประพฤติมิชอบ ดังนั้น เพื่อให้การบริการงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูลเป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน เปิดเผย และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมทั้งได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นจากประชาชน จึงได้กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติการจัดการร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล เพื่อความโปร่งใส รวดเร็ว ตรวจสอบได้ และเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล ตั้งอยู่บนมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส จึงขอประกาศใช้มาตรการดังกล่าว เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรื่องร้องเรียนมาตรการทุจริตของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตามมาตรการแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายอาคม สุชาติพงษ์)
ศึกษาธิการจังหวัดสตูล

คำสั่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล

ที่ ๑๒/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ตามมาตรการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริต ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

****

ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๐–๒๕๖๔) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สังคมมีพฤติกรรมร่วมต้านการทุจริตในวงกว้าง โดยประชาชนไทยต้องก้าวข้ามค่านิยมอุปถัมภ์ และความเพิกเฉยต่อการทุจริตประพฤติมิชอบ ประกอบกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล ได้ประกาศมาตรการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตประพฤติมิชอบ เพื่อให้การบริการงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ ข้อ ๑๒ จึงแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ประกอบด้วย

๑. นายอาคม สุชาติพงษ์ ศึกษาธิการจังหวัดสตูล หัวหน้าศูนย์

๒. นายสุริยา หมาดทิ้ง รองศึกษาธิการจังหวัดสตูล รองหัวหน้าศูนย์

๓. นายอาณัติ มีบุญ นิติกรชำนาญการพิเศษ เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

๔. นางพิชญ์มาศ ปะจู นิติกรชำนาญการ เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ มีหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ตามช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล ตลอดจนมีหน้าที่วิเคราะห์ติดตามประสานงานและประเมินเรื่องดังกล่าว พร้อมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริง และพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และให้รายงานหัวหน้าศูนย์ฯ และหรือรองหัวหน้าศูนย์รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ทราบและพิจารณาสั่งการต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายอาคม สุชาติพงษ์)

ศึกษาธิการจังหวัดสตูล

คู่มือเกี่ยวกับงานวินัยและนิติการ

การร้องเรียน/มาตรการจัดการเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์

/การอุทธรณ์/การฟ้องคดีปกครอง

สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและบุคคลทั่วไป

กลุ่มบริหารงานบุคคล (งานวินัยและนิติการ)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล

คำนำ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล ได้จัดทำคู่มือการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยและนิติการ สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และคดีปกครอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน และให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการและจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

กลุ่มบริหารงานบุคคล (งานวินัยและนิติการ)
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมาและความสำคัญ	๑
กรณีวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	๒
โทษทางวินัย	๔
การลงโทษทางวินัย, บัตรสนเท่ห์กับการร้องเรียน	๕
การดำเนินการเมื่อถูกแต่งตั้งกรรมการสอบทางวินัย, การคัดค้านกรรมการสอบสวน	๖
วิธีการคัดค้านผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน,ลำดับขั้นตอนการสอบสวน,ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ	๗
กรณีตัวอย่างกรณีความผิดและระดับโทษ	๘
การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ	๙
สิทธิของผู้อุทธรณ์	๑๐
สิทธิของผู้อุทธรณ์กรณียกอุทธรณ์หรือเปลี่ยนแปลงโทษ	๑๑
ผลของคำวินิจฉัยอุทธรณ์,อุทธรณ์ที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้	๑๒
ตัวอย่างการเขียนคำอุทธรณ์	๑๓
การร้องทุกข์	๑๔
ตัวอย่างคำร้องทุกข์	๑๖
คดีปกครองและการฟ้องคดีปกครอง	๑๗
คำฟ้องคดีปกครองและการยื่นคำฟ้องคดีปกครอง	๑๘
ตัวอย่างแบบคำฟ้องคดีปกครอง	๑๙
หลักเกณฑ์และมาตรการจัดการเรื่องร้องเรียน	๒๑

แนวทางการปฏิบัติงานตามคู่มือการดำเนินการเกี่ยวกับงานวินัยและนิติการ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญ ตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดการดำเนินการทางวินัยไว้ เนื่องจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างต่อผู้เรียน ชุมชน และสังคม ดังนั้นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การร้องเรียน การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ การดำเนินการคดีปกครอง และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับตน เพื่อสามารถทำให้การปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางศึกษา เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนสามารถการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม และจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในส่วนราชการ หน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานวินัยและนิติการ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล

๒. เพื่อเป็นการแก้ไขเยียวยาบรรเทาและให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓. เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง

๓. การรักษาวินัยและจรรยาบรรณของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

วินัยและการรักษาวินัย

วินัย เป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนอาจต้องรับโทษ

วินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติของคนในองค์การให้เป็นไปตามแบบที่พึงประสงค์

วินัยข้าราชการ คือ แบบแผนความประพฤติที่กำหนดให้ข้าราชการควบคุมตนเองและควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติดีปฏิบัติดี ละเว้นการประพฤติในทางไม่ชอบไม่ควร

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗) ให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณแผ่นดิน งบบุคลากรที่จ่ายในลักษณะเงินเดือนในกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรมหรือกระทรวงอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ข้าราชการครู หมายความว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆในสถานศึกษาของรัฐ

บุคลากรทางการศึกษา หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนการนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา

วินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดไว้ในหมวดที่ ๖ วินัยและการรักษาวินัย มาตรา ๘๒ ถึง มาตรา ๙๗ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

วินัยข้าราชการครู

มาตรา ๘๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาวินัยที่บัญญัติเป็นข้อห้าม และข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

มาตรา ๘๓ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ และมีหน้าที่วางรากฐานให้เกิดระบอบการปกครองเช่นว่านั้น

มาตรา ๘๔ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสมอภาคและเที่ยงธรรม มีความวิริยะ อุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ดูแลเอาใจใส่ รักษาประโยชน์ของทางราชการ และต้องปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด

ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจและหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๕ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาลโดยถือประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน และไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ประมาทเลินเล่อหรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๖ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยงแต่ถ้าเห็นว่า การปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะเสนอความเห็นเป็นหนังสือภายในเจ็ดวัน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้นก็ได้และเมื่อเสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันเป็นหนังสือให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติตาม

การขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๗ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องตรงต่อเวลา อุทิศเวลาของตนให้แก่ ทางราชการและผู้เรียน จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรมิได้

การละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๘ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ชุมชน สังคม มีความสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อผู้เรียนและระหว่างข้าราชการด้วยกันหรือผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เรียนและประชาชนผู้มาติดต่อราชการ

การกลั่นแกล้ง ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงผู้เรียน หรือประชาชนผู้มาติดต่อราชการ อย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๙ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่กลั่นแกล้ง กล่าวหา หรือร้องเรียนผู้อื่นโดยปราศจากความเป็นจริง

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๙๐ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยมีความมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขายหรือให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้ หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบ หรือเสื่อมเสียความเที่ยงธรรม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๙๑ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้าง วาน ใช้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการเพื่อไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะหรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น การฝ่าฝืนหลักการดังกล่าวนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือรับจัดทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๙๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

มาตรา ๙๓ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน โดยต้องไม่อาศัยอำนาจและหน้าที่ราชการของตนแสดงการฝักใฝ่ ส่งเสริม เกื้อกูล สนับสนุนบุคคล กลุ่มบุคคล หรือพรรคการเมืองใด

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการทุจริตโดยการซื้อสิทธิหรือขายเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือการเลือกตั้งอื่นที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยรวมทั้ง

จะต้องไม่ให้การส่งเสริม สนับสนุน หรือชักจูงให้ผู้อื่นกระทำการในลักษณะเดียวกัน การดำเนินการที่ฝ่าฝืนหลักการดังกล่าวนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๙๔ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียโดยไม่กระทำการใดๆอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิด ลหุโทษหรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เสพยาเสพติดหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด เล่นการพนันเป็นอาจิณหรือกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๙๕ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย ป้องกัน มิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย

การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยให้กระทำโดยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจ การจูงใจ หรือการอื่นใดในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปในทางที่มีวินัย

การป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยให้กระทำโดยการเอาใจใส่สังเกตการณ์และขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัยในเรื่องอันอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการป้องกันตามควรแก่กรณีได้

เมื่อปรากฏกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยทันที

เมื่อมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหาหรือกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา ในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูล ที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที

การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗

ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้และตามหมวด ๗ หรือมีพฤติกรรมปกป้อง ช่วยเหลือเพื่อมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาถูกลงโทษทางวินัย หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย

โทษทางวินัย

<u>โทษทางวินัย</u> มี ๕ สถาน ตามมาตรา ๙๖ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนี้

วินัยไม่ร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน และ ลดขั้นเงินเดือน

วินัยร้ายแรง ได้แก่ ปลดออก ไล่ออก

ผู้ถูกลงโทษให้ปลดออก มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ เสมือนลาออก การสั่งให้ออกจากราชการ ไม่ใช่โทษทางวินัย

การลงโทษทางวินัย

ว่ากล่าวตักเตือน,ทำทัณฑ์บน(ไม่ถือว่าเป็นโทษทางวินัย) ใช้ในกรณีที่เป็นความผิดเล็กน้อยและเป็นความผิดครั้งแรก

ภาคทัณฑ์ ใช้ลงโทษในกรณีที่เป็นความผิดเล็กน้อยหรือมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่งไม่ถึงกับต้องถูกลงโทษตักเงินเดือน และเป็นความผิดที่ไม่ใช่ความผิดครั้งแรก

ปลดออก,ไล่ออก ใช้ลงโทษในกรณีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเท่านั้นตามความผิดร้ายแรงแห่งกรณีถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณา ลงโทษก็ได้แต่ห้ามมิให้ลงโทษต่ำกว่าปลดออก

แต่ถ้าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย คณะรัฐมนตรีมีมติไว้ว่าแม้มีเหตุลดหย่อนก็ห้ามลงโทษไม่ต่ำกว่าไล่ออก

บัตรสนเท่ห์กับการร้องเรียน

ในสังคมมนุษย์ย่อมมีความรัก ความชังเป็นธรรมดา และในแวดวงข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก็เช่นกัน ย่อมจะมีการร้องเรียน กล่าวหาข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างอยู่เสมอ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาก็จะมีการดำเนินการสืบสวนหาข้อมูลเบื้องต้นเสียก่อนที่จะดำเนินการประการอื่นต่อไปตามอำนาจหน้าที่ ในการร้องเรียนกล่าวหากัน ย่อมมีทั้งผู้ที่เปิดเผยตัวเอง หรือไม่เปิดเผยตัวเองมาในรูปแบบของบัตรสนเท่ห์ไม่ลงชื่อหรือลงชื่อไม่จริงก็ได้ บางครั้งก็เป็นตัวพิมพ์ บางครั้งก็เป็นลายมือบ้าง ในประเด็นนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการไว้โดยสรุปว่า

๑. เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องกล่าวโทษ ให้ถือเป็นความลับ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น

๒. ให้ส่งสำนวนเรื่องดังกล่าวโดยปิดชื่อผู้ร้องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวโทษดำเนินการสืบสวนทางลับ หากไม่มีมูล ก็ให้ยุติเรื่องหากกรณีมีมูล ก็ให้ดำเนินการทั้งคดีอาญาและวินัยแล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่ส่งเรื่องมาทราบด้วย

๓. ให้ผู้บังคับบัญชาที่รับเรื่องร้องเรียนแจ้งผู้ร้องทราบในทางลับ

๔. ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้องพยานหรือผู้ให้ข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน อย่าให้ต้องรับภัย หรือความไม่ชอบธรรมอันเนื่องมาจากการนั้นด้วย

ฉะนั้น ในกรณีที่มีเรื่องร้องเรียนหรือสงสัยว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นมีมูลกระทำผิดหรือไม่ ซึ่งในวิธีการสืบสวน ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดกำหนดวิธีการหรือแนวทางที่ปฏิบัติไว้โดยตรง ดังนั้นการสืบสวนจะดำเนินการด้วยวิธีการใดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องและความเหมาะสมว่าจะแสวงหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรโดยอาจแบ่งได้ ๒ วิธีการใหญ่คือ

๑. การสืบสวนในทางลับ ได้แก่การดำเนินการไปโดยไม่ให้ผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องสงสัยรู้ตัวเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกสืบสวน กรณีที่ไม่มีข้อมูลใดๆหรือยังไม่มีพยานหลักฐาน

๒. การสืบสวนอย่างเป็นทางการ ได้แก่การสืบสวนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นทางการ ใช้ในกรณีที่ปรากฏมีผู้ร้องเรียนและพยานหลักฐานพอเชื่อได้ว่ามีมูลความจริง เมื่อสืบสวนหาข้อเท็จจริงเสร็จแล้วถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่อง แต่ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที

การดำเนินการเมื่อถูกแต่งตั้งกรรมการสอบทางวินัย

เมื่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดถูกแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย บุคคลนั้นถือว่าเป็นผู้ถูกกล่าวหา และมีสิทธิดังต่อไปนี้

๑. สิทธิโต้แย้งกรรมการสอบสวนและสิทธิโต้แย้งผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนถ้าผู้นั้นมีความสัมพันธ์หรือเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำการตามเรื่องที่กล่าวหา

๒) มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

๓) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่หมั้น คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดา ลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้นหรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้นของผู้กล่าวหา

๔) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

๕) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของผู้กล่าวหา

๖) มีเหตุอื่นซึ่งน่าเชื่ออย่างยิ่งว่าจะทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรมหรือไม่เป็นกลาง

๒. สิทธิรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และให้การหรือนำสืบพยานโต้แย้งพยานหลักฐานของฝ่ายกล่าวหา

๓. สิทธิการอุทธรณ์ เมื่อถูกลงโทษจากการดำเนินการทางวินัยนี้

วิธีการคัดค้านกรรมการสอบสวน

๑. ให้ผู้ถูกกล่าวหาคัดค้านภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันรับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือนับแต่วันที่รับทราบสาเหตุแห่งการคัดค้าน

๒. ให้ผู้ถูกกล่าวหาทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ด้วยว่าจะทำให้การสอบสวนไม่ได้รับความจริงและยุติธรรมอย่างไร

๓. ให้ผู้ถูกกล่าวหายื่นคำคัดค้านต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ

วิธีการคัดค้านผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน สามารถกระทำได้ ดังนี้

๑. ให้กระทำได้ภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันรับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๒. ทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้นของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ลำดับขั้นตอนการสอบสวน

๑. ผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๒. ส่งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้คณะกรรมการและผู้ถูกกล่าวหาทราบ

๓. ประธานกรรมการรับทราบคำสั่งและประชุมคณะกรรมการสอบสวนเพื่อวางแนวทางการสอบสวน พิจารณาเรื่องที่กล่าวหา กำหนดข้อกล่าวหา

๔. แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ(สว.๒)และแจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา

๕. รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา

๖. แจ้งข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ถามความประสงค์ผู้ถูกกล่าวหาว่าจะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือจะให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ(สว.๓)

๗. สอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา

๘. คณะกรรมการพิจารณาพยานหลักฐานทั้งหมดเพื่อลงมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าผิดเป็นความผิดร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง ผิดกรณีใด มาตราใด ควรรับโทษสถานใดหรือหย่อนความสามารถตามมาตรา ๑๑๑ หรือมีมลทินหรือมัวหมองตามมาตรา ๑๑๒

๙. รายงานการสอบสวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งเพื่อพิจารณาและสั่งลงโทษ

ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ

ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษต้องเป็นผู้บังคับบัญชาตามกำหมายและมีกำหมายให้อำนาจในการสั่งลงโทษไว้

ผู้บังคับบัญชาที่จะมีอำนาจสั่งลงโทษนั้น ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจสั่งลงโทษถ้าหากกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้มีอำนาจสั่งลงโทษไว้แม้จะเป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายก็ไม่อาจสั่งลงโทษได้ เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจจากผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ หรือเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ

ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือน พ.ศ.๒๕๔๙ กำหนดไว้ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ามีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕ % เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน

๒. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ามีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕ % เป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑ ขั้น

๓. นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง เลขาธิการ อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า มีอำนาจลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕ % เป็นเวลาไม่เกิน ๓ เดือน หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑ ขั้น

การสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงหรือการสั่งลงโทษตามมติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามมติคือ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๓ หรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือผู้บังคับบัญชาผู้ได้รับรายงาน แล้วแต่กรณี

กรณีตัวอย่างกรณีความผิดและระดับโทษ

<u>วินัยไม่ร้ายแรง</u>

๑. ลงชื่อมาปฏิบัติราชการแล้วไม่อยู่โรงเรียน(ตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน)

๒. เป็นหนี้แล้วไม่ยอมชดใช้ตามกำหนด พอเจ้าหนี้มาทวงกับให้ไปฟ้องศาล(ตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน)

๓. พูดจาก้าวร้าว ลบหลู่ผู้อำนวยการโรงเรียน ด้วยความโกรธที่ไม่ได้ ๒ ขั้น(ตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน)

๔. เป็นกรรมการคุมสอบ ไม่คุมสอบให้รัดกุมเป็นเหตุให้นักเรียนลอกคำตอบกัน(ตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน)

๕. ลงโทษนักเรียนด้วยวิธีตบหน้า ดึงหู กระชากผม เขกหัว ชกและเตะ (ตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน)

<u>วินัยร้ายแรง</u>

๑. ไม่ไปสอนหนังสือติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร(ไล่ออก)

๒. ครูชายหรือครูสตรีมีคู่สมรส แล้วไปมีความสัมพันธ์ในทางชู้สาวกับภรรยาหรือสามีคนอื่นขึ้นถึงขั้นได้เสียกัน(ไล่ออก)

๓. เรียกร้องเงินจากผู้ปกครองนักเรียนที่พาบุตรมาสอบเข้าเรียนต่อ โดยอ้างว่าจะช่วยให้เด็กสอบเข้าได้(ปลดออก)

๔. ทุจริตในการเบิกค่ารักษาพยาบาล, ค่าเช่าบ้าน หรือ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ในการเดินทางไปราชการ(ไล่ออก)

๔.การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ

การอุทธรณ์หมายถึง การที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยร้องขอให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายได้หยิบยกเรื่องของตนขึ้นพิจารณาใหม่ให้เป็นไปในทางที่เป็นคุณแก่ตน โดยทั่วไปการอุทธรณ์หมายถึง การที่ผู้ถูกกระทบสิทธิจากคำสั่งของฝ่ายปกครองใช้สิทธิโต้แย้งขอให้เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่ง

การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย มีหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

๑.เงื่อนไขในการอุทธรณ์

๑.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์

ต้องเป็นผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยและไม่พอใจผลของคำสั่งลงโทษ ผู้อุทธรณ์ต้องอุทธรณ์เพื่อตนเองเท่านั้นไม่อาจอุทธรณ์แทนผู้อื่นหรือให้ผู้อื่นอุทธรณ์แทนได้

๑.๒ ระยะเวลาอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์ต้องอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งลงโทษ

๑.๓ การยื่นอุทธรณ์

การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือยื่นถึงประธาน ก.ค.ศ. หรือประธานอ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและที่อยู่ของผู้อุทธรณ์ยื่นที่สำนักงาน ก.ค.ศ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือส่วนราชการ ผู้ทำหน้าที่เลขานุการของผู้พิจารณาอุทธรณ์ หรือจะยื่นผ่านผู้บังคับบัญชาก็ได้ การยื่นหนังสืออุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์อาจจะนำมายื่นเองหรือส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ ในกรณีที่ส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์จะถือวันที่ไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับซองหนังสือเป็นวันส่งหนังสืออุทธรณ์ ดังนั้นหนังสืออุทธรณ์ที่ส่งทางไปรษณีย์ผู้รับหนังสือจะต้องแนบซองหนังสือไว้กับหนังสืออุทธรณ์นั้นด้วย

๑.๔ หนังสืออุทธรณ์

หนังสืออุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายและเหตุผลในการอุทธรณ์ให้เห็นว่าได้ถูกลงโทษโดยไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรมอย่างไร พร้อมเอกสารหลักฐาน(ถ้ามี)

ก. การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน

๑. อุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งลงโทษ

๒. อุทธรณ์ต่อ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง

ข. การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ ปลดออก หรือไล่ออก รวมทั้งการถูกสั่งให้ออกจากราชการที่ไม่ถือเป็นการลงโทษ

๑. อุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งลงโทษ

๒. อุทธรณ์ต่อ ก.ค.ศ. โดยตรง หรือ ยื่นผ่านผู้บังคับบัญชาก็ได้

สิทธิของผู้อุทธรณ์

๑. สิทธิที่จะคัดหรือตรวจรายงานการสอบสวน ในทางปฏิบัติผู้อุทธรณ์จะต้องขอต่อผู้สั่งลงโทษและผู้สั่งดังกล่าวต้องอนุญาตให้คัดหรือตรวจรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ทั้งนี้เพื่อผู้อุทธรณ์จะได้มีโอกาสทราบข้อเท็จจริง พยานหลักฐานต่างๆพร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนในเรื่องที่จะอุทธรณ์นั้น และจะได้อุทธรณ์แก้ข้อกล่าวหาได้เต็มที่นั่นเอง

๒. สิทธิที่จะคัดหรือตรวจบันทึกถ้อยคำบุคคล พยานหลักฐานอื่น หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้อุทธรณ์จะต้องขอต่อผู้สั่งลงโทษเช่นเดียวกันกับการขอคัดหรือตรวจรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน แต่การจะอนุญาตให้คัดหรือตรวจบันทึกถ้อยคำบุคคล พยานหลักฐานอื่นหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือไม่นั้น อยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษที่จะอนุญาตหรือไม่ก็ได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ในการรักษาวินัยของราชการ ตลอดจนเหตุผลและความจำเป็นเป็นเรื่องๆไป เช่น ความปลอดภัยของพยาน เป็นต้น และต้องดำเนินการภายในกรอบของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐

๓. สิทธิที่จะคัดค้านอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิที่จะคัดค้านอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์ ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษ

๒) มีส่วนได้เสียในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษ

๓) มีสาเหตุโกรธเคืองผู้อุทธรณ์

๔) เป็นผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษ

๕) เป็นผู้กล่าวหา หรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหา

การคัดค้านอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์นั้น ต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสืออุทธรณ์หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณีเริ่มพิจารณาอุทธรณ์

เมื่อมีเหตุหรือมีการคัดค้านตาม(๑)-(๕) อนุกรรมการ หรือกรรมการผู้นั้นจะขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาอุทธรณ์นั้นก็ได้ ถ้าอนุกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นไม่ได้ขอถอนตัวให้อนุกรรมการหรือกรรมการที่เหลืออยู่นอกจากอนุกรรมการหรือกรรมการผู้ถูกคัดค้านพิจารณาข้อเท็จจริงที่คัดค้านหากเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นน่าเชื่อถือให้แจ้งอนุกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นทราบและมิให้ร่วมพิจารณาอุทธรณ์นั้น เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าการให้อนุกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า เพราะจะทำให้ได้ความจริงและเป็นธรรม จะให้อนุกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาอุทธรณ์ก็ได้

๔. สิทธิที่จะขอแถลงการณ์ด้วยวาจา ในการอุทธรณ์ ถ้าผู้อุทธรณ์ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจา ให้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสืออุทธรณ์ หรือจะทำเป็นหนังสือต่างหากก็ได้ แต่ต้องยื่นหรือส่งหนังสือขอแถลงการณ์ด้วยวาจานั้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้ยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานฝ่ายเลขานุการของผู้พิจารณาอุทธรณ์ จะมีหนังสือแจ้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะพิจารณาอุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ขอแถลงการณ์ด้วยวาจา หากผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าการแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ จะให้งดแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้

๕. สิทธิที่จะส่งเอกสารเพิ่มเติม เมื่อได้ยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์ไว้แล้ว ผู้อุทธรณ์จะยื่นหรือส่งคำแถลงการณ์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ.ที่ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณีเริ่มพิจารณาอุทธรณ์ก็ได้ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี

๖. สิทธิที่จะขอถอนอุทธรณ์ เมื่อได้ยื่นอุทธรณ์ไว้แล้ว ผู้อุทธรณ์จะขอถอนอุทธรณ์ ก่อนที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. ที่ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี จะวินิจฉัยเสร็จสิ้นก็ได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นหรือส่งตรงต่อ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ.ที่ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี เมื่อผู้อุทธรณ์ถอนอุทธรณ์แล้วการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นอันระงับ

๗. สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือการพิจารณาอุทธรณ์ล่าช้า ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

สิทธิของผู้อุทธรณ์กรณียกอุทธรณ์หรือเปลี่ยนแปลงโทษ

๑. ในกรณีที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ.มีมติให้ยกอุทธรณ์ หรือเพิ่มโทษ หรือลดโทษ ผู้อุทธรณ์จะอุทธรณ์ต่อไปไม่ได้เว้นแต่กรณีมีมติให้เพิ่มโทษจากโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน เป็นโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการหรือมีมติให้สั่งให้ออกจากราชการผู้อุทธรณ์มีสิทธิที่จะอุทธรณ์หรือร้องทุกข์แล้วแต่ ก.ค.ศ ได้อีกครั้งหนึ่ง

๒. กรณีการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการเมื่อ ก.ค.ศ. มีมติประการใดแล้วผู้อุทธรณ์จะอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ต่อไปอีกไม่ได้

๓. เมื่อ ก.ค.ศ. มีมติให้ยกโทษ หรือให้ยกโทษจากโทษวินัยอย่างร้ายแรงเป็นภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือน และให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการตามเดิมก็ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ สั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งและวิทยฐานะเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะที่ผู้นั้นมีอยู่ แนวทางปฏิบัติผู้บังคับบัญชาต้องยกเลิกคำสั่งเดิมและสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการในการสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการต้องสั่งเป็นปัจจุบัน เมื่อสั่งกลับแล้วในกรณีที่มีโทษจึงสั่งลงโทษไปตามมติ

๔. ในกรณีที่สั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ กฎหมายรับรองให้ผู้อุทธรณ์มีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ถูกปลดหรือไล่ออกจากราชการเสมือนเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ และไม่มีกรณีต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ผู้อุทธรณ์จึงมีสิทธิรับราชการต่อเนื่อง และมีสิทธิได้รับเงินเดือนในระหว่างถูกปลดหรือไล่ออกจากราชการ ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่าต้องเป็นกรณีถึงที่สุดแล้วเท่านั้น

๕. ในกรณีอุทธรณ์ฟังขึ้นในประเด็นข้อกฎหมายเนื่องจากลงโทษเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายผู้บังคับบัญชาจึงยกเลิกคำสั่งและสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ(เว้นแต่เป็นกรณีถูกพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน)แล้วดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ใหม่

ผลของคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ผลของคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือมติขององค์คณะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีผลผูกพันหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาให้ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัย หรือตามมตินั้น

๑. ในกรณีสั่งยกอุทธรณ์ มีผลเท่ากับผู้อุทธรณ์ได้รับโทษตามคำสั่งเดิมของผู้บังคับบัญชา

๒. ในกรณีสั่งเพิ่มโทษคำสั่งเพิ่มโทษมีผลลบล้างคำสั่งลงโทษเดิมของผู้บังคับบัญชาและถือว่าผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษตามคำสั่งเพิ่มโทษนั้น

๓. ในกรณีสั่งลดโทษคำสั่งลดโทษมีผลลบล้างคำสั่งลงโทษเดิมของผู้บังคับบัญชาและถือว่าผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษตามคำสั่งลดโทษนั้น

๔. ในกรณีสั่งยกโทษคำสั่งยกโทษมีผลลบล้างคำสั่งลงโทษเดิมของผู้บังคับบัญชาและถือว่าผู้อุทธรณ์ ไม่เคยถูกลงโทษในกรณีนั้น

อุทธรณ์ที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้

๑. อุทธรณ์ที่ยื่นเกิน ๓๐ วัน

๒. อุทธรณ์ที่ผู้อุทธรณ์ไม่ลงลายมือชื่อในหนังสืออุทธรณ์

๓. อุทธรณ์ที่เป็นการอุทธรณ์แทนผู้อื่น

๔. อุทธรณ์ที่ไม่มีสาระ

ตัวอย่างการเขียนอุทธรณ์

สถานที่เขียน.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ

เรียน ประธานคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี/ประธาน ก.ค.ศ. (แล้วแต่กรณี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) สำเนาคำสั่ง..... ที่.....ลงวันที่.....จำนวน ..... ฉบับ
(๒) เอกสารประกอบการอุทธรณ์ จำนวน ..... แผ่น

ด้วย.....ได้มีคำสั่งที่ ..... ลงวันที่ ..... สั่งลงโทษตัดเงินเดือนร้อยละสี่เป็นเวลาสองเดือน กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยในเรื่องละทิ้งราชการ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ข้าพเจ้าได้รับคำสั่งลงโทษดังกล่าว เมื่อวันที่ ..... เนื่องจากข้าพเจ้ามิได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา รายละเอียดตามข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ตามที่ได้แนบมาพร้อมหนังสือนี้

๑.ข้าพเจ้าไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยเฉพาะการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรงนั้น มิชอบด้วยกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางการปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

๒. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรง มีคณะกรรมการจำนวนสองรายซ้ำกัน ถือได้ว่ามีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การดำเนินการทางวินัย อันเป็นการพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางโดยสภาพภายในของผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าวได้ กรณีจึงย่อมไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นได้ ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙... โดยกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อหาพยานหลักฐานในการสนับสนุนข้อกล่าวหามาร่วมเป็นกรรมการสอบสวนทางวินัย ดังจะเห็นได้ว่าอันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว เนื่องจากคณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจ ในการพิจารณาเนื้อหาสาระหลักของเรื่อง ซึ่งผลของการพิจารณาจะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครอง ดังนั้นการสอบสวนจึงบกพร่องในสาระสำคัญอันเป็นเหตุให้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันถือว่ามีสภาพร้ายแรง และขาดความเป็นกลาง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่ข้าพเจ้าด้วย

ขอแสดงความนับถือ
นายดำ รักสงบ
(นายดำ รักสงบ)
ผู้อุทธรณ์

๕. การร้องทุกข์

การร้องทุกข์ หมายถึง ผู้ถูกกระทบสิทธิหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งของฝ่ายปกครอง หรือคับข้องใจจากการกระทำของผู้บังคับบัญชา ใช้สิทธิร้องทุกข์ขอความเป็นธรรม ขอให้เพิกถอนคำสั่ง หรือทบทวนการกระทำของฝ่ายปกครอง หรือของผู้บังคับบัญชา

หลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

เหตุที่จะร้องทุกข์ คือ การไม่ได้รับความเป็นธรรม, มีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชา, คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน, คำสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน, คำสั่งให้ออกจากราชการ

ขั้นตอนและวิธีการร้องทุกข์

ผู้มีสิทธิร้องทุกข์

- เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ถูกกระทบสิทธิหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา

วิธีการร้องทุกข์

ถ้าผู้ร้องทุกข์ไม่ประสงค์จะปรึกษาหารือ หรือปรึกษาหารือแล้วไม่เป็นที่พอใจก็อาจดำเนินการต่อไปดังนี้

- ทำเป็นหนังสือร้องทุกข์ลงลายมือชื่อ ที่อยู่ และตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์ และร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น
- หนังสือร้องทุกข์ ต้องแสดงสาระสำคัญหรือข้อเท็จจริงและเหตุผลให้เห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างไร มีความคับข้องใจอย่างไร พร้อมแจ้งความประสงค์ของการร้องทุกข์พร้อมพยานหลักฐานที่มี
- ยื่นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือควรทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์
- การยื่นหนังสือร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์อาจนำไปยื่นเองก็ได้หรือส่งทางไปรษณีย์
- การร้องทุกข์ ต้องร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี

กรณีสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

- กรณีทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลงมา ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา
- กรณีทุกข์เกิดจากมติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.
- กรณีทุกข์เกิดจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือเลขาธิการ ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.
- การร้องทุกข์คำสั่งพักราชการ/ให้ออกจากราชการไว้ก่อน หรือคำสั่งให้ออกจากราชการ ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

กรณีไม่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

- กรณีทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชา อธิบดี เลขาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง
- กรณีทุกข์เกิดจากมติของ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.
- กรณีทุกข์เกิดจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง (อื่น) ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

- การร้องทุกข์คำสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน หรือคำสั่งให้ออกจากราชการ ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

สิทธิของผู้ร้องทุกข์

- ผู้ร้องทุกข์อาจขอแถลงการณ์ด้วยวาจาได้ โดยแจ้งความประสงค์พร้อมหนังสือร้องทุกข์ หรือทำหนังสือต่างหากยื่นก่อนการพิจารณาร้องทุกข์

- ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิคัดค้านอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามเหตุที่กฎหมายกำหนด

- สิทธิที่จะยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์ หรือเอกสารเพิ่มเติม ก่อน อ.ก.ค.ศ. หรือ ก.ค.ศ. เริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ โดยยื่นหรือส่งต่อ หาก อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี

- สิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาได้ โดยทนายความหรือที่ปรึกษาไม่มีสิทธิที่จะชี้แจงต่อคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการแทนผู้ร้องทุกข์ เรื่องการชี้แจงเป็นเรื่องเฉพาะตัว ทนายความหรือที่ปรึกษาไม่อาจที่จะทำหน้าที่แทนผู้ร้องทุกข์ได้

- สิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็น ต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งในเรื่องนั้น ผู้ร้องทุกข์ไม่มีสิทธิขอตรวจดูเอกสารอันเป็นต้นร่างคำวินิจฉัย ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารและกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย

- ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิถอนคำร้องทุกข์ก่อนการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เสร็จสิ้น

- ถ้าเห็นว่าผู้บังคับบัญชาปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ให้มีมติยกคำร้องทุกข์ แต่หากเห็นว่าเป็นการปฏิบัติโดยไม่ชอบ ก็ให้มีมติเพิกถอนหรือให้ข้อแนะนำเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

- การยื่นคำร้องทุกข์เกินระยะเวลา ๓๐ วัน หรือยื่นคำร้องทุกข์ผิดที่ให้มีมติไม่รับคำร้องทุกข์

ทั้งนี้ มติของ อ.ก.ค.ศ. หรือ ก.ค.ศ. ให้เป็นที่สุดไม่สามารถร้องทุกข์ต่อไปได้อีก แต่ผู้ร้องทุกข์อาจใช้สิทธิฟ้องศาลปกครองต่อไปได้

ตัวอย่างคำร้องทุกข์
(กรณีไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน)

หน่วยงาน.....

วันที่ .... เดือน..... พ.ศ. .....

เรื่อง ร้องทุกข์ไม่ได้รับความเป็นธรรมกรณีไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน

เรียน ประธานคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี/ประธาน ก.ค.ศ. (แล้วแต่กรณี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) สำเนาคำสั่ง.....ที่..../.....ลงวันที่.....
เรื่องเลื่อนขั้นเงินเดือน จำนวน.....ฉบับ
(๒) เอกสารประกอบการพิจารณา จำนวน.....แผ่น

ด้วย.....ได้มีคำสั่งที่...../.....ลงวันที่.....ได้สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.....ให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด แต่ปรากฏว่า..... มิได้สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าพเจ้า ซึ่งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง..... รับเงินเดือนในอันดับ.....ขั้น.....บาท ทั้งๆ ที่ในรอบปีที่ผ่านมาข้าพเจ้าได้เอาใจใส่ปฏิบัติหน้าที่ราชการปรากฏผลดีและอยู่ในเกณฑ์เลื่อนขั้นเงินเดือนได้ตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน ทำให้ข้าพเจ้าเสียสิทธิและประโยชน์อันควรมีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ยังให้เกิดความเสียขวัญและกำลังใจในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไปเป็นอย่างยิ่ง ในการนี้ข้าพเจ้าได้ปรึกษาหารือกับ.....ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจแล้ว(กรณีที่ประสงค์จะปรึกษาหารือ) แต่ได้รับการแจ้งผลพิจารณาที่ไม่กระจ่างชัด ไม่เป็นธรรม และไม่เป็นที่พอใจแก่ข้าพเจ้า จำเป็นที่จะต้องใช้สิทธิตามมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ จึงขอร้องทุกข์ต่อ .....เพื่อพิจารณาแก้ไขสั่งการตามคำสั่งดังกล่าวข้างต้น โดยเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ..... ให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่ข้าพเจ้าด้วย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....
(.....)
ผู้ร้องทุกข์

๔. คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ให้ยื่นฟ้องภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีและจะต้องฟ้องภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๐ ปีนั้น

๕. คดีพิพาทเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะจะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้

๖. การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้วถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น ศาลปกครองอาจรับไว้พิจารณาก็ได้

คำฟ้องคดีปกครอง

คำฟ้องในคดีปกครองนั้นไม่มีแบบฟอร์มบังคับแต่ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพและมีองค์ประกอบครบถ้วน

๑. ชื่อและที่อยู่ผู้ฟ้องคดี

๒. ชื่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ประสงค์จะฟ้อง

๓. การกระทำอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีพร้อมทั้งพฤติการณ์และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง

๔. คำขอว่าประสงค์จะให้ศาลปกครองสั่งหรือพิพากษาอย่างไร(ต้องเป็นเรื่องที่ศาลสั่งให้ได้ตามกฎหมาย)

๕. ลายมือผู้ฟ้องคดี(ผู้ฟ้องคดีต้องลงลายมือชื่อของตนในคำฟ้องด้วย)

ในกรณีที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาได้ ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย และผู้ฟ้องคดีต้องยื่นสำเนาคำฟ้อง และสำเนาพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีรับรองสำเนาถูกต้องให้ครบตามจำนวนของผู้ถูกฟ้องคดีมาพร้อมกับคำฟ้องด้วย

การยื่นคำฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีสามารถยื่นคำฟ้องได้ ๒ วิธี ได้แก่

๑. ยื่นคำฟ้องด้วยตัวเองที่ศาลปกครองชั้นต้นที่ตนมีภูมิลำเนาหรือที่มูลคดีเกิด หรือยื่นคำฟ้องด้วยตัวเองที่ศาลปกครองสูงสุด

๒. ส่งคำฟ้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังศาลปกครองชั้นต้นที่ตนมีภูมิลำเนาหรือที่มูลคดีเกิด

(ค.1)

◯ **คำฟ้อง**

คดีหมายเลขดำที่ ...../๒๕.....
ศาลปกครอง.....
วันที่..... **เดือน**.....**พุทธศักราช ๒๕**.....

ข้าพเจ้า.....
.....
เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
อยู่ที่.....หมู่ที่.....
ถนน.....ตรอก/ซอย.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....
มีความประสงค์ขอฟ้อง.....
.....
อยู่ที่.....หมู่ที่.....
ถนน.....ตรอก/ซอย.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

รายละเอียดของการกระทำ ข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายที่พอเข้าใจได้

.....
.....
.....
.....
.....

<u>หมายเหตุ</u> ๑. คำฟ้องต้องใช้ถ้อยคำสุภาพและให้ทำเป็นภาษาไทย

๒. ผู้ฟ้องคดีแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคำฟ้อง ถ้าไม่อาจแนบพยานหลักฐานมาได้ ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย

๓. ผู้ฟ้องคดีต้องจัดทำสำเนาคำฟ้อง และสำเนาพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีรับรองสำเนาถูกต้องตามจำนวนของผู้ถูกฟ้องคดียื่นมาพร้อมกับคำฟ้อง

๔. การจัดทำคำฟ้อง ผู้ฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องทำตามรูปแบบของคำฟ้องนี้ แต่ต้องมีเนื้อหาสาระสำคัญครบถ้วนตามที่ระบุไว้นี้

แผ่นที่ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำขอของผู้ฟ้องคดี (ระบุวัตถุประสงค์หรือความต้องการของผู้ฟ้องคดี)

๑. .....

.....

๒. .....

.....

๓. .....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ฟ้องคดี

(.....)

แบบฟอร์มหนังสือร้องเรียน

เขียนที่.....

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ร้องเรียนเกี่ยวกับ.....

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดสตูล

ข้าพเจ้า.....(ผู้ร้องเรียน) เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....

.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....E-mail.....

ขอร้องเรียน นาย/นาง/นางสาว.....(ผู้ถูกร้องเรียน)

ตำแหน่ง.....สังกัด.....ว่ามีพฤติการณ์(ข้อเท็จจริงพอสังเขป)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารที่เกี่ยวข้อง(ถ้ามี) ๑. .....

๒. .....

.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ..... (ผู้ร้องเรียน)

(.....)

คำแนะนำการทำหนังสือร้องเรียน

๑. ข้อร้องเรียนให้ใช้คำสุภาพ มีรายละเอียดการร้องเรียน ดังนี้

๑.๑ ชื่อ-สกุล ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ร้องเรียน ให้ชัดเจน

๑.๒ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง/สังกัดของผู้ถูกร้องเรียน หรือข้อมูลที่สามารถบ่งชี้และสืบทราบตัวผู้ร้องเรียนได้

๑.๓ บรรยายการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการร้องเรียน โดยระบุข้อมูล ดังนี้

๑) การกระทำที่เป็นเหตุร้องเรียน

๒) มีขั้นตอนหรือรายละเอียดการกระทำเหตุนั้นอย่างไร

๓) ระบุพยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานบุคคล(ถ้ามี)

๒. ลงลายมือชื่อและเขียนชื่อ-สกุล ด้วยตัวบรรจง พร้อมแจ้งที่อยู่ของผู้ร้องเรียนให้ชัดเจนเพื่อให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูลสามารถติดต่อผู้ร้องเรียนได้

๓. ข้อร้องเรียน ต้องเป็นเรื่องจริงที่มีมูลเหตุ มิได้หวังสร้างกระแสหรือสร้างข่าวที่เสียหายต่อเจ้าหน้าที่หรือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล หรือบุคคลภายนอก

๔. เป็นเรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับความไม่ชอบธรรม อันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆของเจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล

๕. เรื่องร้องเรียนที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่เพียงพอ หรือไม่สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบสวน สอบสวน ให้ยุติเรื่อง หรือรับทราบข้อมูลและเก็บเป็นฐานข้อมูล

๖. ไม่เป็นคำร้องเรียนที่เข้าลักษณะดังต่อไปนี้

๖.๑ คำร้องเรียนที่เป็นบัตรสนเท่ห์ เว้นแต่บัตรสนเท่ห์ระบุพยานหลักฐานแวดล้อมชัดเจนตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น และเพียงพอที่จะทำการสืบสวนต่อไปได้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงจะรับไว้พิจารณาเป็นการเฉพาะเรื่อง

๖.๒ คำร้องเรียนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว หรือเป็นเรื่องที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว

๖.๓ คำร้องเรียนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือองค์กรอิสระที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เว้นแต่คำร้องจะระบุว่าหน่วยงานดังกล่าวไม่ดำเนินการหรือดำเนินการแล้วยังไม่มีผลความคืบหน้า ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศึกษาธิการจังหวัดสตูล

๖.๔ คำร้องเรียน ที่เกิดจากการโต้แย้งสิทธิระหว่างบุคคลต่อบุคคลด้วยกันนอกเหนือจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้อยู่ในดุลยพินิจของศึกษาธิการจังหวัดสตูลที่จะรับไว้พิจารณาหรือไม่เป็นเรื่องเฉพาะกรณี

เอกสารอ้างอิง

1. คู่มือการดำเนินการทางวินัย กระทรวงศึกษาธิการ
2. คู่มือการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ และแนววินิจฉัย ของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ
3. คู่มือการดำเนินการทางวินัย สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4. หนังสือคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง
5. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
6. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
7. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2549 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
8. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561
9. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้รวบรวม/เรียบเรียง/จัดทำรูปเล่ม

1. นางพิชญ์มาศ ปะจู ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล
2. นายอาณัติ มีบุญ ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสตูล
